

Seizmičko 3D istraživanje podmorja, koje grčka kompanija Energean planira da sprovede u januaru 2019. godine, imaće minimalan uticaj na životnu sredinu. Kompanija je preduzela sve mjere kako bi ovaj inicijalni projekat istraživanja bio sproveden po najvišim svjetskim standardima, što znači da se vodilo računa o svakom pojedinačnom segmentu, o biodiverzitetu i zaštiti svih biljnih i životinjskih vrsta u podmorju.

Ovo je u intervjuu za CdM potvrdio Antonis Nikolopoulos, regionalni direktor ove kompanije za Crnu Goru. Demantujući medijske napise, on je pojasnio da apsolutno nema bilo kakvih naučnih utemeljenja za povezivanje zemljotresa s akustičnim talasima koji se koriste za 3D istraživanje. Nikolopoulos jasno navodi i jednu izuzetno važnu činjenicu - ukoliko istraživanja pokažu da postoje resursi koji se mogu pretvoriti u nerizične ugljovodonične rezerve, Crna Gora će uživati brojne i veoma značajne benefite, a jedan od najvažnijih je svakako zapošljavanje stotina ljudi u lokalnoj naftnoj industriji.

CdM: Da li će ovo istraživanje uticati na životnu sredinu, i ukoliko hoće, na koji način?

Nikolopoulos: 3D seizmičko istraživanje podmorja, koje Energean planira da sprovede u blokovima br. 26 i 30 crnogorskog podmorja, je najmanje invazivna metoda istraživanja ugljovodonika. Ima minimalan uticaj na životnu sredinu, što dokazuje nešto više od 500 strana Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu koji je nedavno podnesen Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. Primjera radi, Energean je u ljeto 2015. godine sproveo 3D seizmičko istraživanje u Kavalskom zalivu. Radi se o geografskom području koje se nalazi između kontinentalne Grčke i ostrva Tasos, koje godišnje posjeti više od milion turista, sa više od 10 plaža sa "plavom zastavicom", a koje ujedno predstavlja treće najveće tržište ribe u Grčkoj, sa ukupnom proizvodnjom od 100 tona ribe dnevno. Ništa se nije dogodilo, ništa se nije promijenilo u svakodnevnom rutinskom životu lokalne zajednice.

Većina potencijalnih uticaja se smatraju ili niskim (uticaj na vazduh i more, zdravlje ljudi, turizam, pomorski saobraćaj, morsko dno, bentos, planktone, morske ptice, staništa i zaštićena područja) ili umjerenim (uticaj na ribe, ribarstvo, ihtioplankton i morske sisare), nakon primjene svih planiranih mjera za ublažavanje. Treba imati u vidu da postoji i pozitivan uticaj na zapošljavanje i investiciona ulaganja u Crnoj Gori. Dalje aktivnosti, koje se odnose na drugu fazu realizacije projekta, ako dođemo do nje, podrazumijevaju dodatna ispitivanja potencijalnog uticaja daljih istraživanja i dodatnih mjera za ublažavanje, ali generalno, istraživanje ugljovodonika u podmorju danas se smatra sigurnom aktivnošću koja ne ugrožava životnu sredinu kada se isto sprovodi na pravilan način i od strane odgovornih kompanija poput Energean-a, uvijek uz jasnu posvećenost zdravlju, sigurnosti na radu i životnoj sredini.

CdM: NVO sektor je rekao da je ovo istraživanje visokorizičan projekat, koji donosi neke ozbiljne seizmološke rizike, kao i rizike po zdravlje građana i života. Takođe ozbilno degradira turizam kao najvažniju granu crnogorske ekonomije.

Nikolopoulos: Nema apsolutno nikakvih naučnih utemeljenja za povezivanje zemljotresa s akustičnim talasima koji se koriste za 3D istraživanje. To je irelevantno. Osim toga, turizam i naftna industrija koegzistiraju bez bilo kakvih problema, ne samo u Kavali, tj. sjevernoj Grčkoj, gdje naše aktivnosti cvjetaju zajedno sa lokalnim zajednicama i privrednim aktivnostima kao što su turizam i ribolov, već i u mnogim mjestima svijeta, kao što su, primjera radi, Norveška, Tajland, Egipat, Brazil i druga mjesta.

CdM: Mediji su pisali da je kompanija ponudila da plati 175.000 eura kao nadoknadu ribarima, jer će biti spriječeni da pecaju na određenim područjima dok istraživanje traje. Za sada, nijesu prihvatili ponudu. Da li je to njihov pokušaj da izvuku nešto više novca od vas? Da li je ponuda da im platite 175.000 eura konačna ili ćete imati drugu rundu pregovora i ponuditi im više novca?

Nikolopoulos: Imajte u vidu da Energean nije taj koji trenutno pregovara sa ribarima, već ENI-Novatek, koji su već uspješno prošli kroz evaluacioni proces elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu i definisali kompenzacioni pristup za nadoknade ribarima koji mogu biti spriječeni da obavljaju ribolovne aktivnosti u zoni ekskluzije (isključenja) tokom perioda 3D istraživanja. Isto će se desiti sa nama kada za tako nešto dođe vrijeme. Ne mogu komentarisati ove brojke jer se tiču drugog projekta i ne znam koliko su pouzdane.

CdM: Ako istraživanja dokažu da postoje ugljovodonici u podmorju, kako bi Crna Gora imala koristi od toga, ili šta bi to značilo za našu zemlju?

Nikolopoulos: Cjelokupno istraživanje potencijala ugljovodonika Crne Gore, bilo u našim blokovima ili u blokovima ENI-Novatek, trajaće nekoliko godina. Imajte u vidu da to nije samo pitanje da li postoje prirodni resursi, na koje treba odgovoriti, već i da li se ti resursi mogu pretvoriti u nerizične ugljovodonične rezerve, što podrazumijeva će biti ekonomski opravdano da iste eksploatišete i ponudite tržištu.

Ako na ova pitanja dobijemo pozitivne odgovore, što je svakako naš cilj, onda će Crna Gora na srednji i duži rok imati značajne koristi od proizvodnje ugljovodonika. Ove prednosti uključuju prva izuzetno značajna investiciiona ulaganja potrebna za razvoj sektora, pri čemu odnosna finansijska sredstva obezbjeđuju privatne E&P kompanija, kao što je Energean.

Pored toga i kako sam već kazao, benefitima se svakako mogu smatrati i direktno i indirektno zapošljavanje stotina ljudi u lokalnoj naftnoj industriji, kao i u pratećim privrednim sektorima, proizvodnim i uslužnim djelatnostima. Najsavremenije znanje, ekspertiza i novi tehnološki sektori će biti u usponu, a mladi će pronaći nove sfere

interesovanja za studiranje, stručno usavršavanje, rad i izgradnju karijere.

Konačno, ne smijemo zanemariti i vrlo visoke direktne prihode u državni budžet. S tim u vezi, uskoro će, prema norveškom modelu biti formiran Naftni fond za buduće generacije. Primjera radi, Energean zapošljava više od 300 visokokvalifikovanih radnika u svojoj kompaniji za proizvodnju ugljovodonika u Prinosu, a procjenjuje se da je broj posrednih radnih mjesta generisanih ovim aktivnostima tri puta veći. Od 2007. godine, aktivnosti Energean-a u Grčkoj doprinijele su sa oko 120 miliona eura nacionalnoj ekonomiji. Rekao bih da je Crna Gora je za ovaj trenutak dobro pripremljena, prije svega kod činjenice da je usvojen set posebnih zakona i podzakonskih akata koji regulišu djelatnosti istraživanja i proizvodnje ugljovodonika i poreski aspekt navedenih djelatnosti, kako bi se osiguralo da većina bogatstva stečenog ovom novom industrijom bude od dugoročne koristi za građane ove divne zemlje.

Da napomenemo, Vlada i grčka kompanija Energean Oil & Gas potpisali su u martu prošle godine Ugovor o koncesiji za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika u crnogorskom podmorju. Koncesija za istraživanje i proizvodnju se odnosi na dva bloka.

Izvor: cdm.me